

LAKIALOITE 76/2006 vp

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Henkilökohtainen avustaja on välttämätön, jotta vaikeavammaisen henkilö voisi elää mahdollisimman samanlaista elämää kuin muutkin. Avustajajärjestelmä on ainoa itsenäinen tukimuoto, jolla tosiasiallisesti voidaan turvata vaikeavammaisen henkilön lailliset ja itsemääräämisoikeudet.

Vaikeavammaisen tarvitsee apua lukuisissa arkisissa toimissa, kuten pukeutumisessa ja peseytymisessä, mutta henkilökohtainen avustaja auttaa myös suoriutumaan viranomaisasioinnista, opiskelusta ja jopa ansiotyössä.

Henkilökohtaisen avustajan epäminen johtaa pahimmillaan elämän laadun heikkenemiseen, syrjäytymiseen ja jopa laitostumiseen. Tästä syystä vaikeavammaiselle henkilölle on saatettava henkilökohtainen avustaja ns. subjektiiviseksi oikeudeksi eli kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi tukitoimeksi.

Vaikeavammaisen henkilön henkilökohtainen avustaja on osa sitä huolenpitoa, jota vaikeavammaiset henkilöt tarvitsevat perustuslain 19 §:n 1 momentin tarkoittaman ihmisarvoisen elämän mahdollistamiseksi ja välttämättömän

huolenpidon toteutumiseksi. Perustuslain 19 §:n 1 momentin säännös asettaa perusteluiden mukaan lainsäätäjän harkintavallalle rajat, joita lainsäädäntötyössä tulee noudattaa.

Hallitus lupasi hallitusohjelmassaan henkilökohtainen avustaja -järjestelmän kehittämisen ja vaikeavammaisten avun saamisen turvaamisen. Hallitus jatkoi samalla linjalla vammaispolitiisessa selonteossaan. Hallitus ei kuitenkaan ole parantanut vaikeavammaisten asemaa. Tulkkintuntien määrän vähäinen nostaminen on ainoa pieni konkreettinen päätös.

Hallituksen esitys subjektiivisesta oikeudesta vaikeavammaisten päivätoimintaan on loukkaava. Idea päiväkerhoista edustaa ajattelultaan ennen sotia vallinnutta vammaiskäsitystä. Vaikeavammaiset eivät halua päivätoimintaa, vaan henkilökohtaista avustajaa selvitäkseen arkipäivän haasteista. Subjektiivinen oikeus päivätoimintaan on syrjivä mekanismi, ja vaikutukset ovat juuri päinvastaisia kuin hallitus olettaa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/1987) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 101/1995, seuraavasti:

9 §

Taloudelliset tukitoimet

Vammaiselle henkilölle korvataan hänen vammansa tai sairautensa edellyttämän tarpeen mukaisesti kokonaan kustannukset, jotka hänelle aiheutuvat henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta. Muista tämän lain toteuttamiseksi tarpeellisista tukitoimista kustannukset korvataan vamman tai sairauden edellyttämän tarpeen mukaisesti kokonaan tai osittain. Vastaavasti korvataan ylimääräiset kustannukset, jotka

aiheutuvat vamman tai sairauden edellyttämän tarpeellisen vaatetuksen ja erityisravinnon hankkimisesta. Päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavien välineiden, koneiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset korvataan siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2007.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2006

Matti Kauppila /vas